

KERKBRIEF

Driemaandelijks

Jaargang 47, nr. 2 – Zomer 2018

PB-PP1B-20560
BELGIE(N)-BELGIQUE

Periodiek v/d Verenigde Protestantse Kerk in Leuven
V.U.: Ernst Veen, L. Beosierlaan 89, 3010 Leuven
P 708844 – Afgiftekantoor: Leuven Mail

Inhoud

- 2 Je kunt niet dieper vallen.
- 3 Kerkdiensten.
- 10 Gemeentenieuws.
- 15 Godsdienst is mensendienst.
- 18 Ons Latijn.
- 20 Een goddelijk instrument.
- 23 Colofon.
- 24 Routebeschrijving.

Je kunt niet dieper vallen

*Je kunt niet dieper vallen
dan in Gods eigen hand,
waarmee Hij ons barmhartig
omvat aan alle kant.*

*Eens komen alle paden
van lot en schuld, van dood,
bijeen in zijn genade,
voorbij aan alle nood.*

*Door God zijn wij omgeven
zoals wij hier bestaan.
In Hem zullen wij leven
en tot zijn feest ingaan.*

Tekst: Arno Pötzsch
Uit: Liedboek, lied 916
Kwintessens 2013

KERKDIENSTEN

Juli 2018

22 9^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Marjan Blok

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Jer.23:1-6; Ef.2:11-22; Marc.6:30-44.

Collecte: Protestants Sociale Centra Antwerpen/Brussel.

Kindernevendienst: /

29 10^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Marjan Blok.

Organist: Edy Kühn.

Teksten: Jes.63:7-14; Ef.3:14-21; Marc.6:45-52.

Collecte: Prot. Theol. Faculteit Brussel.

Kindernevendienst: /

Augustus 2018

05 11^e zondag na Pinksteren, groen. Avondmaal

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Philipp Bratfisch.

Organist: Henk Corporaal.

Teksten: Deut.10:12-21; Ef.4:17-25; Marc.7:1-23.

Collecte: Ruanda (zusterkerk VPKB).

Kindernevendienst: /

12 12^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Marleen Jannis.

Organist: Chris Klein.

Teksten: 2Kon.4:8-18; Ef.4:30-5:2; Marc.7:24-30.

Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).

Kindernevendienst: /

19 13^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Gerke Visser.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Jes.35:1-10; Ef.5:15-20; Marc.7:31-37.

Collecte: Diaconaat.

Kindernevendienst: /

26 14^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Frank Marivoet

Ouderling: Marjan Blok.

Organist: Edy Kühn.

Teksten: 2Kon.4:42-44; Ef.6:1-9; Marc.8:1-21.

Collecte: Protestants Sociale Centra Antwerpen/Brussel.

Kindernevendienst: /

September 2018

- 02 15^e zondag na Pinksteren, groen. Avondmaal.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marleen Jannis.
Organist: Henk Corporaal.
Teksten: Zach.8:4-8&20-23; Ef.6:10-20; Marc.8:22-26.
Collecte: Gevangenispastoraat.
Kindernevendienst, 12-min: Jelske.
- 09 16^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Philipp Bratfisch
Organist: Chris Klein.
Teksten: Deut.4:1-2&9-20; Jac.1:17-27; Marc.8:27-9:1.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie)
Kindernevendienst, 12-min: Ida.
- 16 17^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Gerke Visser.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Jes.45:20-25; Jac.2:1-18; Marc.9:14-29.
Collecte: Protestants sociale centra. (PSC)
Kindernevendienst, 12-min: Pavel; 12-plus: Ida.
- 23 18^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Edy Kühn.
Teksten: Deut.13:2-6; Jac.3:16-4:6; Marc.9:30-37.
Collecte: Prot. Theologisch Faculteit Brussel.
Kindernevendienst, 12-min: Michiel.

30 19^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Philipp Bratfisch

Organist: Henk Corporaal.

Teksten: Num.11:24-29; Jac.4:11-17; Marc.9:38-50.

Collecte: Kirinda (partnerschap).

Kindernevendienst, 12-min: Jan; 12-plus: Ida.

Oktober 2018

07 20^e zondag na Pinksteren, groen. Avondmaal.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Gerke Visser.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Mal.2:10-16; Hebr.3:1-6; Marc.10:1-16.

Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).

Kindernevendienst, 12-min: Jelske.

14 21^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Marleen Jannis.

Organist: Chris Klein.

Teksten: Deut.15:1-11; Hebr.3:7-14; Marc.10:17-31.

Collecte: Diaconaat.

Kindernevendienst, 12-min: Pavel; 12-plus: Ida.

21 22^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Marjan Blok.

Organist: Edy Kühn.

Teksten: Jes.29:18-24; Hebr.4:12-16; Marc.10:32-45.

Collecte: Prot. Solidariteit.

Kindernevendienst, 12-min: Jan.

28 23^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Gerke Visser.

Organist: Henk Corporaal.

Teksten: Jes.59:9-19; Hebr.6:9-12; Marc.10:46-52.

Collecte: Ruanda.

Kindernevendienst, 12-min: Michiel; 12-plus: Ida.

November 2018

4 24^e zondag na Pinksteren, groen. Avondmaal.

Voorganger: Frank Marivoet

Ouderling: Marjan Blok.

Organist: Chris Klein.

Teksten: Job 19:23-27a; Hebr.7:23-28; Marc.12:18-27.

Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).

Kindernevendienst, 12-min: Jan.

11 25^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Marleen Jannis.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Lev.19:1-2&9-18; Hebr.9:11-14; Marc.12:28-34.

Collecte: Prot. Theol. Faculteit Brussel.

Kindernevendienst, 12-min: Jelske; 12-plus: Ida.

18 26^e zondag na Pinksteren, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Philipp Bratfisch.

Organist: Edy Kühn.

Teksten: Ex.30:11-16; Hebr.10:19-25; Marc.12:38-13:2.

Collecte: Prot. Sociale Centra (PSC).

Kindernevendienst, 12-min: Pavel.

- 25 27^e na Pinksteren (laatste v/h kerk.jaar), paars.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Gerke Visser.
Organist: Henk Corporaal.
Teksten: Sef.1:14-2:3; Op.1:1-8; Marc.13:14-27.
Collecte: Kirinda (partnerschap)
Kindernevendienst, 12-min: Michiel; 12-plus: Ida.

December 2018

- 02 1^e zondag van Advent, paars. Avondmaal**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Philipp Bratfisch.
Organist: Chris Klein.
Teksten: Zach.14:4-9; 1Tess.3:9-13; Luc.21:25-31.
Collecte: Wereld aidsdag.
Kindernevendienst, 12-min: Jelske.

- 09 2^e zondag van Advent, paars.**
Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Jes.40:1-5; Fil.1:3-11; Luc.3:1-6.
of Mal.3:1-4
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).
Kindernevendienst, 12-min: Jan; 12-plus: Ida.

- 16 3^e zondag van Advent, paars.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marleen Jannis.
Organist: Edy Kühn.
Teksten: Sef.3:14-20; Fil.4:4-9; Luc.3:7-18.
Collecte: Kirinda (partnerschap).
Kindernevendienst, 12-min: Pavel.

23 4^e zondag van Advent, paars.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Gerke Visser.

Organist: Henk Corporaal.

Teksten: Micha 5:1-6; Hebr.10:5-10; Luc.1:39-45

Collecte: Ruanda.

Kindernevendienst: 12-min: Michiel; 12-plus: Ida.

24 Kerstavonddienst (aanvang: 19:00 uur), wit.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Marjan Blok.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Jes.9:1-6; Tit.2: 11-14; Luc.2:1-20.

Collecte: Diaconaat.

Kindernevendienst: 12min/plus: alle begeleiders.

25 Kerstochtenddienst , wit. Avondmaal.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Philipp Bratfisch.

Organist: Chris Klein.

Teksten: Jes.52:7-10; Hebr.1:1-12; Joh.1:1-4.

Collecte: 't Lampeke.

Kindernevendienst: 12min/plus: alle begeleiders.

30 Zondag na Kerstmis, wit.

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Marleen Jannis.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Jes.61:10-62:3; Gal.3:23-4:7; Luc.2:33-40.

Collecte: Diaconaat.

Kindernevendienst: /

GEMEENTENIEUWS

Gemeente-uitstap

Op zondag 17 juni maakten we, onder de bezielende leiding van dhr. Yves De Baets een heuse Protestantse Wandeling door de hoofdstad van katholiek België: Brussel. Yves ontpopte zich als een energieke en geboren verteller en tevens volleurde didacticus aan wiens lippen alle 28 deelnemers uit onze gemeente gaandeweg de wandeling als vanzelf en geboeid hingen. Over het parcours en de bezichtigingen hoeven we hier niets meer te vermelden, daarover kon u reeds uitgebreid kennismaken in de vorige Kerkbrief (Paasnummer 2018). Heel kort samengevat: wat we die dag geleerd, gehoord en gezien hebben, is dat België weliswaar vanouds een katholiek land is, maar diep verbonden met het protestantisme! Moge de onderstaande foto's verder voor zich spreken.

Boven: Op de foto met Marnix van St. Aldegonde, diplomaat, dichter, schrijver, burgemeester (van Antwerpen) en adviseur van Willem van Oranje. Locatie: Egmontpark (Kleine Zavel, Brussel).

Onder: Op de Grote Markt van Brussel waar je je nog altijd in de Middeleeuwen waant en je niet vreemd zou opkijken als je er Marnix van St. Aldegonde, Willem van Oranje of Egmont en Hoorne tegen het lijf liep.

Onder: Op wandel langs de edellieden, graven Egmont en Hoorne, in een gezamenlijk standbeeld vereeuwigd in de 19^e eeuw. Egmontpark, Kleine Zavel, Brussel

Gesprekskring

In de eerste cyclus van de lees- en gesprekskring van dit jaar zijn we begonnen met het lezen en bespreken van het 4^e deel van het boek: “De terugkeer van de verloren Vader” van de Nederlandse theoloog F.O. van Gennep. We kwamen ongeveer tot de helft. De volgende helft lezen en bespreken we tijdens deze tweede cyclus.

De kernvraag in dat boek luidt: Spreekt de bijbel niet op een heel andere wijze over God en zijn eigenaardige macht dan wij tot nu toe in ons christelijke spreken en handelen veronderstelden?

Op de achterflap van het boek staat o.a. te lezen: Wat is er mis met onze theologie, met ons streven naar eenheid, met ons denken over vaderschap en macht? Spreekt de bijbel niet op

een heel andere wijze over God en zijn eigenaardige macht dan wij tot nu toe in ons christelijke spreken en handelen naar buiten hebben laten blijken?”

“In alle eeuwen van haar bestaan heeft de kerk met de kwestie van Gods ‘almacht’ geworsteld. De gedeeltelijke antwoorden, dat een mens God niet kan doorgronden (Jes.55,8); dat God ons eenmaal alles zal openbaren (1Kor.13,12); (...) konden niet voorkomen dat met de erkenning van Gods almacht de mens voor een onoverkomelijk probleem werd gesteld. (...) Het blijkt dat de belijdenis van Gods almacht zich diep in de christelijke geloofsvoorstelling heeft genesteld en dat het tegelijkertijd voor miljoenen mensen de reden was om zich van God af te wenden.”

De gesprekskring staat open voor iedereen, zowel binnen- als buitenkerkelijken. De zittingen vinden plaats op de maandag-avonden: 24/9; 08/10; 22/10; 5/11; 19/11; reservedatum: 26/11. Locatie: Ontmoetingszaal van de Maria-kapel, Matadilaan (6) te 3001 Heverlee. Telkens van 20u tot 22u. Iedereen welkom, ook als u er de vorige keer niet bij was.

Kerkenraadsverkiezingen

Op zondag 29 april werd onze jaarlijkse gemeentevergadering gehouden. Daarop werd o.a. het inhoudelijk jaarverslag 2017 en het financieel verslag gepresenteerd. Ook werden er kerkenraadsverkiezingen gehouden waarbij Gerke Visser nieuw gekozen werd en Henk Corporaal, Marleen Jannis en Philipp Bratfisch herkozen werden. Wij zijn dankbaar voor hun kandidaatstelling en verheugd met hun verkiezing.

Open Kerkendagen

Op zaterdag 2 en zondag 3 juni 2018 werden opnieuw de

landelijke Open Kerkendagen gehouden. Ook onze kerk deed net als vorig jaar, weer mee. De twee genoemde dagen was er doorlopend gastvij onthaal en zowel 's morgens als 's middags, werden er verschillende concerten gegeven (orgel, saxofoon, piano, viool, trompet... met als muzikanten: Henk Corporaal (orgel), Chris Klein (orgel), Joop van der Horst (cello). Tevens was er weer een doorlopende 'tafeltentoonstelling' met informatie over de Reformatie, over de geschiedenis van de Protestanten in Leuven, over de historie van ons kerkgebouw (aangevuld met een diavoorstelling van de jongste verbouwingen) en een uitstalling van (zeer) oude en nieuwe (en de allernieuwste) bijbeluitgaven. We hebben over de twee dagen ongeveer 10 à 15 (externe) bezoekers geteld. Volgend jaar is het plan om opnieuw extra publicatie i.v.m. de Open Kerkendagen in "onze" Matadiwijk te verspreiden.

Seniorengroep

Al sinds de beginjaren van het nieuwe millennium heeft onze kerk een seniorengroep (pakweg: 65-plussers) die regelmatig voor de gezelligheid een (donderdag)middag samenkomt. Soms wordt er dan weleens een gespreksthema voorbereid, maar ook wordt dikwijls, jong van geest, "voor de vuist weg" gebabbeld in de geest van Genesis 2:18a: "het is niet goed dat de mens alleen zij"!

Te Deum

Op de nationale feestdag, zaterdag 21 juli, vindt er in de St. Pieterskerk te Leuven weer een oecumenische Te Deumviering plaats. De viering wordt traditiegetrouw geleid door katholieken (deken Dirk De Gendt), protestanten (ds. E. Veen) en dit jaar mogelijk ook nog door vertegenwoordigers van andere religies. Aanvang: 10:50. Iedereen van harte welkom.

Startzondag

Onze startzondag, na de zomervakantie, zal plaatsvinden op zondag 16 september. Bij mooi weer is er de mogelijkheid om weer eens een barbecue te organiseren. Bij minder goed weer zorgen we opnieuw voor soep (groenten/tomaten) met broodjes (kaas/vlees). We houden u op de hoogte.

Vakantie

Van 05/08/18 t/m 27/08/18 is dominee Ernst Veen met zomervakantie. Voor kerkelijke of pastorale hulpverlening kunt u zich wenden tot het synodebureau van de VPKB die u in contact kan brengen met andere prot. kerken/predikanten uit de regio: VPKB-Synodebureau, Brogniezstraat 44, 1070 Brussel, tel. 02-511.44.71. Op de website van de VPKB kunt u ook zelf naar andere kerken en predikanten zoeken, zie: [http:// protestant.link](http://protestant.link)

EV

Meditatie

Godsdienst is mensendienst

Eens, in de trein tussen Leuven en Brussel, raakte ik met iemand in gesprek, eerst over het weer, maar toen ineens ook over godsdienst, humanisme en de grote levensvragen. En één van de dingen die mijn vrijzinnige gesprekspartner kritisch opmerkte was: ‘het humanisme richt zich op de mens en de wereld, maar de godsdiensten zijn enkel eenzijdig met God bezig.’

Nu, die kritiek is natuurlijk terecht ten aanzien van het religieuze radicalisme en godsdienstige fundamentalisme in onze wereld die niet zelden vooral het eigen zielenheil op het oog hebben, waarbij de aandacht en bekommernis voor mens

en wereld tweederangs en ondergeschikt is.

Echter, als we Jezus mogen geloven in het 5^e hoofdstuk van het Lucasevangelie (hfdst.5:1-11), dan is dat in zijn godsdienst-opvatting zeker niet het geval, integendeel.

In dat verhaal neemt Lucas ons mee naar de oever van het meer van Gennesareth waar enkele vissers de hele nacht hebben gevist, maar niets hebben gevangen. Ook Jezus bevindt zich tussen hen en geeft hen de opdracht om opnieuw hun netten uit te gooien om dan toch, alsnog, vissen te vangen. Wanneer zij hun netten weer ophalen blijken die, zo gaat het verhaal, boordevol vis te zitten.

Als je daarna nog even doorleest blijkt heel deze straffe vertelling een prelude te zijn op het slot, want wat lezen we daar? Daar schrijft Lucas dat Jezus die vissers oproept om zijn volgelingen te worden, en wel met als centrale opdracht: nee, niet zoals men zou verwachten om “God te zoeken”, maar, zo luidt de oproep van Jezus: “voortaan zullen jullie geen vissen maar mensen vangen”.

Intussen is dat wel een beetje een vreemde uitdrukking: “mensen vissen of vangen”. Zo staat het in veel bijbelvertalingen. Het doet denken aan mensen vangen in een fuik. Bijvoorbeeld in het visnet een al te opdringerige zendingsdrang of evangelisatie. Wat men noemt “zieltjes winnen”. Of erger nog: mensen ronselen om ze bv. voor het karretje van de religieuze radicalisering te spannen. Maar zo bedoelt Jezus het vast niet. Die woorden ‘vissen’ en ‘vangen’ komen natuurlijk uit het vissersdroom en dat is wellicht ook de reden dat de vertalers aldus vertalen. Maar in de grondtekst staat daar een woord (*lambanoo*) dat niet allereerst “vissen” of “vangen” betekent, maar “opnemen”. Of ook: “behouden”.

Kortom: de opdracht luidt dat de volgelingen van Jezus

voortaan mensen, nee niet zullen vissen of vangen, maar zullen behouden. En dan gaat het in deze context niet om zieltjes winnen of om mensen ronselen, maar om zorg bieden aan mensen in nood. Om het instaan voor mensen en medemenselijkheid.

Of, om in de termen van de visnet-metafoor te spreken: mensen omhoogtrekken uit de dreigende zee van alle ellende en nood die hen in dit leven overkomt.

En ja, we kunnen er natuurlijk niet omheen: in onze tijd heeft dat beeld een gruwelijk letterlijke gestalte in de vele bootvluchtelingen op zee, een gestalte die echter, in al haar gruwelijkheid, alleen nog maar des te duidelijker de ernst en essentie van de opdracht die Jezus aan zijn volgelingen geeft onderstreept: voortaan zullen jullie mensen behouden in het leven. Voortaan zullen jullie instaan voor naastenliefde, of zeg: voor het respecteren van de mensenrechten. In 't bijzonder wanneer mensen bedreigd worden door chaos of onheil. Want dat is waar de zee in de bijbel symbool voor staat: voor onheil en chaos. Voor dood en verderf.

En zo blijkt dit dus weer een heel actueel verhaal. Want chaos en onheil, dood en verderf, is er helaas te over in onze huidige wereld. Oorlog en oorlogsdreiging. Radicalisme en terrorisme. Democratie die afglijdt naar dictatuur. Aanslagen ver van ons bed, maar ook dichtbij ons huis. En het allereerste dat dan altijd weer dreigt te sneuvelen is de medemenselijkheid en zijn de rechten van de mens. We zagen dat bv. na 9/11, maar ook in de economische crisis in Europa. We zien dat in de oorlogen in het Midden-Oosten en ook na de coup in Turkije. In tijden van chaos worden mensen gemakkelijk tegen elkaar opgezet door angst- en haatprediking. We zien dat ook aan de regelmatig exploderende haatboodschappen op internetsites en/of twitter. Tegen die achtergrond klinkt in het genoemde Lucasevangelie

Jezus' appèl: 'ga mensen vissen uit de chaos.' Behoud en behoed de medemenselijkheid, juist in tijden van chaos en verwarring. Concreet wil dat bv. zeggen: niet meegaan met het haatvocabulaire op internet of van de politieke medicijnmannen en -vrouwen. Uit de cirkel stappen van geweld en tegengeweld. Niet meezingen met het valse refrein dat wij in oorlog zijn tegen de Islam of tegen de moslims. Protest aantekenen tegen diegenen die de democratie opofferen ten voordele van dictatuur en eigenmacht. En vult u zelf maar verder in.

Aldus laat Jezus zien dat godsdienst eigenlijk mensendienst is. In feite wisten we dat al. Want zowel in de Bijbel als in de Koran staat de naastenliefde en de barmhartigheid centraal. En een gewoon alledaags woord daarvoor is: medemenselijkheid, humaniteit. Een begrip dus waarin zowel de godsdiensten als de vrijzinnigen elkaar kunnen vinden. Namelijk in het onderstrepen van het vitale belang van de medemenselijkheid van wie een journalist enkele weken in mijn krant nog schreef dat daartegen (tegen medemenselijkheid dus) geen enkel geweld is opgewassen.

(bovenstaande meditatie is een ingekorte en gewijzigde versie van de preek die op TV werd uitgezonden, dd. 7/2/2016)

Ernst Veen

Woorden van de kerk

Ons Latijn

Af en toe kom je in de krant een woord tegen dat je niet kent. Of er wordt op tv een woord genoemd dat je nog nooit gehoord hebt. Het overkomt mij geregeld. Ik zoek zo'n woord dan op.

Vroeger meestal in het woordenboek; tegenwoordig kan ik met mijn gsm naar Google gaan. Gisteren was het impulsmoment". Dat blijkt te betekenen: "Moment van de hoeveelheid beweging, hoeveelheid draaiing, draaistoot, aangeduid door L". Dat maakt me niks wijzer, maar ik heb niet verder gezocht.

In de Middeleeuwen was de wetenschap in het Latijn. Een gewoon mens verstond er niets van. Wie wetenschapper wilde worden, moest Latijn leren.

Er is een lange strijd gestreden om dat Latijn af te schaffen en de wetenschap te beoefenen in het Nederlands, in het Duits of het Engels. Ooit met het argument dat daardoor iedereen zou begrijpen waar het om ging. Maar dat pakte anders uit. Het impulsmoment is stellig Nederlands, maar het zegt me helemaal niets. En wat dacht u van hexaan? Of van elektromyografie? De elektromyografie staat zelfs niet in het Nederlandse woordenboek. Ook zonder Latijn gebruikt de wetenschap haar eigen Latijn. Ik denk zelfs dat het zo moet en dat het niet anders kan.

Daarom moeten die woorden ook niet noodzakelijk in het woordenboek staan. Wie wil weten wat hexaan is of elektromyografie, is kennelijk al zo ver gevorderd in die takken van wetenschap, dat een woordenboek daar niet meer nodig is. Het zijn woorden die exclusief in dat domein gebruikt worden en verder niet. In het woordenboek staan de algemene woorden, de woorden die iedereen kan gebruiken en die vele toepassingen hebben. Zoals "tafel", "wonen" of "de afwas doen". Je kan je zelfs afvragen of die heel erg specifieke woorden als elektromyografie en impulsmoment wel een Nederlands woord genoemd mogen worden.

Onwillekeurig denk je aan onze kerkelijke woordenschat. Hoe staat het met "opstanding", "oude testament" en "drie-

eenheid"? Allemaal termen die buiten het verregaande specialisme dat kerk genoemd wordt, helemaal niets betekenen. Voor de meeste mensen betekent "opstanding" net zo weinig als "impulsmoment", en is "oude testament" even duidelijk als "elektromyografie". Om van de "heilige geest" nog maar te zwijgen want die voert de modale mens rechtstreeks naar de gothic world van spoken, piercings en heksendansen. Wie me niet gelooft, moet maar eens de proef op de som nemen en in Google "opstanding" intypen. Geen enkele treffer gaat buiten het kerkelijke jargon.

De kerk beseft nog altijd volstrekt onvoldoende dat haar taal voor het merendeel der mensheid niet duidelijker is dan een vertoog over het impulsmoment van de elektromyografie.

Joop van der Horst

Geknipt voor u

Een goddelijk instrument

Soms ben ik jaloers op christenen. Niet omdat ik zo graag in een hiernamaals zou geloven. Ik ben jaloers omdat ik niet elke zondag in de kerk zit om een fantastisch orgel te horen spelen. Die piano's zijn leuk en aardig, maar het orgel is mijn lievelingsinstrument. Helaas behoor ik als liefhebber tot een minderheid: het woord alleen al lijkt bij velen een allergische reactie uit te lokken. Daar is een eenvoudige verklaring voor. Hoewel je het instrument ook in concertzalen, stadhuizen, paleizen, huiskamers en op universiteiten tegenkomt, wordt het orgel vooral geassocieerd met de kerk, en dus met religie. Wie niet naar de kerk gaat, komt niet zo gauw met het instrument in aanraking. Maar ook in de christelijke gemeenschappen wordt het orgel niet overal gewaardeerd: er zijn nieuwe gebouwen en

stromingen bij gekomen die er geen gebruik van maken, diensten worden aan de laatste mode aangepast. Zowel voor veel niet-christenen als voor christenen in progressieve kerkgemeenschappen staat het orgel voor de oude praktijk: voor lange diensten die in het teken staan van zonde, hel en verdoemenis.

Het instrument heeft, kortom, nogal een imageprobleem. Laat mij even de pr-man zijn.

Natuurlijk begrijp ik de associatie met de onaangename kanten van religie. Het orgel is gemaakt om te overrompelen. Het kan duister klinken en de diepste afgronden suggereren. Dat is voor veel mensen *too much*. Maar je kunt er ook lieflijk en subtiel op spelen. (...)

Bovendien kun je er zoveel meer mee dan met een viool of piano. Met een orgel heb je eigenlijk alles in huis. Het heeft in de regel meerdere registers – een register is een rij orgelpijpen met een bepaalde klankkleur. Die registers zijn de ingrediënten die de organist als een kok kan combineren. Veelzeggend is dat ze vaak namen hebben van de instrumenten uit een orkest, zoals fluit of trompet, maar ze imiteren ook de ‘vox humana’: de menselijke stem. Door oude vox humana-registers te bestuderen, krijgen we een beeld van hoe de zangesthetiek veranderd is – het orgel biedt dus ook veel informatie over oude uitvoeringspraktijken.

Als we digitale instrumenten buiten beschouwing laten, is er geen muziekinstrument met zo’n scala aan kleuren. Maar dat is nog niet alles. Als op het orgel wordt gespeeld, geeft dat ook een fysieke sensatie. Je voelt de bassen in je buik. Naar een orgel luister je niet alleen met je oren. (...)

Helaas lijkt die scène van orgelliefhebbers in Nederland uit te

dunnen. Door de leegloop van de kerken en de manier waarop kerkdiensten tegenwoordig worden ingericht (de muzikale omlijsting bestaat steeds vaker uit zoetsappige pop) komen er minder mensen mee in aanraking. Dat is zorgwekkend. De orgels behoren tot het belangrijkste culturele erfgoed dat we hebben.

Dat weet ik, dat weten de liefhebbers uit gereformeerde hoek met hun karakteristieke geblokte overhemden, dat weten de mensen met orgelnieuws.nl als startpagina en een abonnement op *De Orgelvriend*. De grote vraag is hoe er een nieuw publiek kan worden bereikt. En wat moet er gebeuren met de orgels van kerken die worden verkocht, omgebouwd tot appartementencomplex of worden gesloopt?

Ik denk er liever niet aan. Want ik vind niets zo aangrijpend als het plenum – de volle klank- van een orgel dat met zijn boventonen alles laat trillen en tintelen. De tonen die met kracht door de ruimte worden geëchoot. De kleine imperfecties, iedere pijp die net weer anders klinkt dan de vorige – dat is wat het zo spannend houdt. Speel een akkoord op het orgel van de Grote Kerk in Leeuwarden en ik krijg tranen in mijn ogen, niets aan te doen. Zo mooi is het. Zelfs als je er zoetsappige pop op zou spelen.

Uit: Merlijn Kerkhof, *Alles begint bij Bach*, Thomas Rap, 2017, p.140-143.

Plaats voorkant: Kunstwerk uit 2007 (“Kirken”) in brons en graniet, van de Faeröerse kunstenaar Hans Pauli Olsen, (geb.1957) geplaatst op het plein voor “de Holstebro-kerk”, Kirkestraede 9 in Holstebro 7500, Denemarken. Foto EV.

Verenigde Protestantse Kerk in België (VPKB) - Gemeente Leuven

Kerkdiensten	elke zondag om 10u
Kindernevendienst en –opvang	elke zondag tijdens de kerkdienst (niet in juli en augustus)
VPKB-Leuven	http://www.vpkleuven.be
Facebook:	https://www.facebook.com/VPKLeuven
VPKB (landelijk):	http:// protestant.link
Locatie Kerk	Mariakapel Matadilaan (6), 3001 Heverlee
Predikant	Ernst Veen L. Beosierlaan 89 – 3010 Leuven 016/22 98 83 ernst.veen@telenet.be
Samenstelling kerkenraad	Marjan Blok Philipp Bratfisch Henk Corpopraal Marleen Jannis Gerke Visser Ernst Veen
Samenstelling bestuursraad	Anton Gazenbeek Chris Klein Chris Lefebvre Freddy Verhoeven Maarten Wilbrenninck Ernst Veen
Redactie Kerkbrief	Joop van der Horst Ernst Veen ernst.veen@telenet.be
Vrijwillige bijdragen	Belfius IBAN BE93 0680 7857 4067 BIC GKCCBEBB

Routebeschrijving naar Mariakapel

Matadilaan 6, 3001 Heverlee

Met de auto: Op de ring van Leuven rijdt u naar de zuidoost-kant daarvan: de **Parkpoort**. Bij de verkeerslichten van de Parkpoort verlaat u de stad via de **Geldenaaksebaan**. Dan neemt u de eerste straat rechts (bij een bushalte): **Paul Van Ostaijenlaan**. Daarna neemt u de eerste straat links (Zegelaan), dan weer de eerste links (Matadilaan). De kerk staat op het einde rechts: Matadilaan 6. Daar is ook parkeerplaats.

Te voet vanaf het station Leuven, via de Ring tot aan Park-poort, dan linksaf via de Geldenaakse baan naar Paul Van Ostaijenlaan (zie boven): 2 km of 30 minuten.

Met het openbaar vervoer vanaf het station Leuven op zondag:

Bus 4, richting Haasrode-Brabantthal of **Bus 5**, richting Vaalbeek tot de halte Paul Van Ostaijenlaan. In beide gevallen, nog 370m wandelen (zie boven).

Bus 616, richting Zaventem tot de halte Parkpoort. Dan nog 555m wandelen: bij de Parkpoort oversteken, via de Gelde-naaksebaan naar de halte Paul Van Ostaijenlaan (zie boven).

De Kerkbrief verschijnt vier maal per jaar.	
Bijdragen zijn steeds welkom en die kan u inleveren voor:	
01/07 (zomernummer)	01/10 (herfstnummer)
01/12 (winternummer)	01/04 (lentennummer)